

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/459/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6710211967
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6710211967.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v právnej veci navrhovateľky : V. I. D., narodená XX.XX.XXXX, bytom XXX XX T., F. č. X, zastúpená ustanovenou advokátkou Mgr. Martinou Bariakovou, so sídlom Advokátska kancelária 960 01 Zvolen, Bystrický rad 401/75, proti odporkyni : J. K., narodená XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Y., J. H. č. X, zastúpená ustanovenou advokátkou JUDr. Dášou Brázdilovou, Advokátka kancelária Brázdil & Brázdilová so sídlom 960 01 Zvolen, Trhová č. 1, o zaplatenie sumy 281,29 eur s príslušenstvom, o odvolaní odporkyne zo dňa 09.11.2012 proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen číslo konania 6C/111/2010-164 zo dňa 18.10.2012, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu vo výrokoch o povinnosti odporkyne nahradiť navrhovateľke a jej ustanovenej právnej zástupkyňi trovy konania **n e n í tak**, že navrhovateľke náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

Vo zvyšnej časti zostáva uznesenie okresného súdu **n e d o t k n u t é**.

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd po tom, čo bolo vo veci meritórne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Zvolen č.k. 6C/111/2010-137 zo dňa 03.10.2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 14Co/13/2012-158 zo dňa 11.09.2012, rozhodol v súlade s ustanovením § 151 ods. 3 O.s.p. o trovách prvo a druhostupňového konania a uložil odporkyni povinnosť nahradiť navrhovateľke trovy konania v sume 49,70 eur a taktiež trovy ustanovenej právnej zástupkyňi navrhovateľky v sume 91,85 eur, v lehote do troch dní od právoplatnosti uznesenia. O náhrade trov konania súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p., keď konštatoval procesný neúspech navrhovateľky v konaní len v nepatrnej časti a priznal jej náhradu trov spočívajúcich v zaplatenom súdnom poplatku a náhrade hotových výdavkov, ako aj trovy uplatnené v konaní právnou zástupkyňou navrhovateľky, ako trov právneho zastúpenia. Následne súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 151 ods. 6 O.s.p. aj o trovách štátu vo výške 6,28 eur tak, že tieto znáša štát.

Proti uznesenia prvostupňového súdu podala odporkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Poukázala predovšetkým na skutočnosť, že v konaní bola oslobodená od súdnych poplatkov a bola jej ustanovená na zastupovanie právna zástupkyňa práve z dôvodu, že je občanom v hmotnej núdzi, čo vyplýva aj z potvrdenia vydaného ÚPSVaR vo Zvolene. Odporkyňa uviedla, že jej jediným príjmom je starobný dôchodok vo výške 281 eur mesačne, iný príjem nemá. Nie je preto v jej možnostiach a schopnostiach zaplatiť trovy konania navrhovateľke a jej právnej zástupkyňi. Okrem toho odporkyňa poukázala na to, že bola skutočne presvedčená, že sa jedná o dar od nebohého D. D. a bola v dobrej viere, že si má jeho posledný dôchodok ponechať z titulu daru za to, že sa o neho dlhé roky starala. Takto

chápala prejav vôle nebohého a že úmysel nebol jednoznačne preukázaný, posúdil až súd. Má tak za to, že v danej veci je možné použiť ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. a sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, a to vzhľadom na jej príjem v sume 281 eur mesačne, má XX rokov a nebohému D. D. sa snažila len a len pomáhať, keď sa o neho nikto iný nestaral. Okrem povinnosti zaplatiť navrhovateľke sumu 281,29 eur spolu s úrokom z omeškania, ešte aj trovy konania, to by už malo vážny dopad na jej sociálnu situáciu. Navrhuje prípadne zvážiť použitie aj ustanovenia § 150 ods. 2 O.s.p. s tým, že náhrada trov konania nebude navrhovateľke a jej právnej zástupkyňi priznaná.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne uviedla, že v zmysle ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. aby súd úspešnému účastníkovi konania náhradu trov konania nepriznal, musia byť splnené podmienky hodné osobitného zreteľa. Podľa názoru navrhovateľky je nutné zohľadniť, že mala v konaní právneho zástupcu a podľa jej názoru, s ohľadom na skutočnosti dokázané v konaní, išlo zo strany odporkyne o zjavne už od počiatku bezúspešnú obranu. Aj krajský súd konštatoval vo svojom potvrdzujúcom rozhodnutí, že z priebehu prevzatia dôchodku odporkyňou od D. D. od počiatku bolo nepochybne zrejmé, že z jeho strany nedošlo k darovaniu finančných prostriedkov a navyše nie je splnená ani podmienka, že odporkyňa uviedla všetky dôkazy pri prvom úkone, ktorý jej patril. Navrhovateľka preto považuje za nedôvodné, aby súd postupom podľa § 150 O.s.p. jej, ako úspešnej účastníčke konania, náhradu trov nepriznal a navrhuje preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. uznesenie okresného súdu v napadnutej časti výrokoch o povinnosti odporkyne nahradiť trovy konania podľa ustanovenia § 220 O.s.p. zmenil tak, ako je vo výroku uznesenia uvedené. Vo zvyšnej časti zostáva uznesenie okresného súdu nedotknuté.

Podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p., aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

V súlade s ustanovením § 150 ods. 1 O.s.p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen č.k. 6C/111/2010-137 zo dňa 03.10.2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 14Co/13/2012-158 zo dňa 11.09.2012 súd určil, že dôchodok D. D. vo výške 281,29 eur patrí do dedičstva po nebohom D. D., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, a uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 281,29 eur spolu s 8,5 % úrokom z omeškania ročne z uvedenej sumy od XX.XX.XXXX do zaplatenia; vo zvyšnej časti uplatneného nároku v sume 6,34 eur súd návrh zamietol. O trovách konania súd rozhodol po právoplatnosti rozsudku v súlade s postupom podľa ustanovenia § 151 ods. 3 O.s.p.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania rozhoduje súd spravidla podľa zásady úspešnosti, v zmysle ktorej má účastník konania, ktorý bol v konaní plne úspešný, právo na náhradu trov konania účelne vynaložených na uplatňovanie alebo bránenie práva proti procesne neúspešnému účastníkovi. V prípade čiastočného procesného úspechu prihliadajú súdy na pomer procesného úspechu k procesnému neúspechu toho-ktorého účastníka konania a v nadväznosti na tieto okolnosti potom následne o náhrade trov konania rozhodnú. Súdy sú však povinné vždy vychádzať z konkrétnych okolností prípadu a zohľadňovať všetky relevantné skutočnosti z hľadiska rozhodovania o náhrade trov konania. Keďže v niektorých prípadoch by striktné aplikovanie zásady úspešnosti, respektíve procesného zavinenia v konaní bez zohľadnenia ostatných okolností konkrétneho prípadu mohlo viesť v praxi k nežiadúcej tvrdosti a nebolo by v súlade so všeobecnou zásadou spravodlivosti rozhodovania súdu, zákon umožňuje zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania

v takýchto špecifických prípadoch a dáva súdu možnosť za podmienok v ňom obsiahnutých výnimočne uplatniť moderačné oprávnenie podľa ustanovenia § 150 O.s.p.

Zákonná dikcia vyžaduje naplnenie dvoch podmienok a to, musia byť v danom prípade pre aplikáciu moderačného oprávnenia zjavné dôvody hodné osobitného zreteľa a súbežne musí ísť o výnimočné okolnosti, ktoré odôvodňujú opodstatnenosť použitia tohto zákonného ustanovenia. Dôvody hodné osobitného zreteľa môžu spočívať tak v charaktere určitého druhu konania, alebo môžu vyplynúť z určitej procesnej situácie. Druhá oblasť možnosti aplikácie moderačného oprávnenia sa týka sociálnych aspektov účastníkov konania. Dochádza k nej vtedy, ak by z prierezu konania vystupovala do popredia konkrétna okolnosť, z ktorej je zrejmé, že povinný účastník nemôže nahradiť trovy konania z dôvodov, ktoré sám nezavinil, alebo môže ich uhradiť len so značnými ťažkosťami. Je potrebné prihliadať tak na osobné, majetkové, zárobkové a iné sociálne pomery účastníkov konania, a to tak toho, koho z účastníkov by podľa všeobecných ustanovení postihovala povinnosť nahradiť trovy konania, ako aj toho účastníka, ktorého majetková sféra by bola aplikáciou moderačného oprávnenia súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania dotknutá. Je potrebné tiež zohľadňovať okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadať i na postoj toho- ktorého účastníka v konaní.

Odvolačný súd, napriek konštatovaniu neúspechu navrhovateľky v konaní len v nepatrnej časti, po zohľadnení všetkých okolností prípadu sa nestotožňuje s aplikovaním ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. pri rozhodnutí o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania.

S prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétnej veci je namieste na daný prípad aplikovať ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p., pretože je možno konštatovať dôvody hodné osobitného zreteľa - a to hneď niekoľko. Pokiaľ ide o odporkyňu, odvolací súd prihliadol na jeho vysoký vek, ako aj jej sociálne, majetkové a osobné pomery a skutočnosť, že ide o starobnú dôchodkyňu, ktorá si celkom zjavne vzhľadom na vek už nie je schopná zabezpečiť iný zdroj príjmu, ako jej vyplýva zo zdrojov dôchodkového zabezpečenia. Odporkyňa bolo v konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu jej nepriaznivej majetkovej a sociálnej situácie, a odvolací súd poznamenáva, že odporkyňa aj listinne zdokladovala potvrdením vystaveným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene, pracovisko Krupina, že je posudzovaná ako osoba v hmotnej núdzi. Jediný jej príjem v súčasnosti je starobný dôchodok v mesačnej sume 281 eur. Je potrebné zdôrazniť, že samotná skutočnosť, že odporkyňa bola v konaní oslobodená od súdnych poplatkov preto, že jej sociálna a majetková situácia oslobodenie odôvodňuje, ešte nie je sama osebe dôvodom, aby súd pri rozhodovaní o náhrade trov postupoval výlučne podľa ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. Nesporne však je takou osobitnou okolnosťou konkrétneho prípadu, ktorá má vplyv, a to v súbehu a v úzkej vzájomnej podmienenosti s ďalšími osobitnými okolnosťami, na prípadné zváženie možnosti aplikácie ustanovenia § 150 O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Tými ďalšími okolnosťami má odvolací súd na mysli najmä charakter a predmet konania, predovšetkým okolnosti, za ktorých si odporkyňa vyvodzovala dobromyseľnosť v tom, že prijatá suma posledného dôchodku od D. D., o ktorého sa niekoľkoročne osobne starala, jej skutočne oprávnene prináleží. Hoci v konaní odporkyňa neunesla dôkazné bremeno a aj odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku sa musel stotožniť s tým, že odporkyňa nedokázala hodnoverne a nespochybniteľne preukázať svoje tvrdenia podporujúce jej presvedčenie, že poručiteľ mal v úmysle vykonať platne darovací prejav voči nej, no odvolací súd súčasne v rozsudku vyslovil, že možno na základe konkrétnych skutočností uveriť, že odporkyňa bola skutočne dobromyseľná vo viere, že jej posledný dôchodok poručiteľa oprávnene prináleží a zodpovedá vôli poručiteľa. Okrem sociálnej a majetkovej situácie odporkyne, jej vysokého veku a okolnostiam neúspechu odporkyne v konaní však odvolací súd zdôrazňuje, že veľmi zreteľne a nepopierateľne z okolností prípadu vyvstáva i silný akcent na morálnu a etickú rovinu prípadu, ktorý nie je možné, pokiaľ je súd povinný rešpektovať jednu z nosných a elementárnych zásad súdneho konania - zásadu spravodlivosti - prehliadať a nebrať do úvahy ako ďalší dôvod hodný osobitného zreteľa. Odporkyňa dlhoročne a obetavo zjavne suplovala morálnu i zákonnú povinnosť navrhovateľky poskytnúť odkázanej osobe nevyhnutnú pomoc a starostlivosť v starobe a chorobe, svedčiacu predovšetkým rodinným príbuzným, najmä potomkom odkázanej osoby, a nie úplne cudzím ľuďom- v danom prípade susedke. Je pritom úplne bez relevancie, z akého dôvodu si navrhovateľka, ako dcéra zomrelého, túto etickú, morálnu i zákonnú povinnosť voči odkázanému na pomoc druhých a chorému otcovi odmietla plniť.

Po zvážení konkrétnych okolností prípadu, sociálnej situácie odporkyne a vzhľadom na jej vek, má odvolací súd zato, že sú naplnené zákonné podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. a sú dané okolnosti hodné osobitného zreteľa. Preukázané sociálne postavenie a majetková situácia odporkyne nasvedčujú obave, že uloženie povinnosti znášať trovy konania a trovy právneho zastúpenia navrhovateľky by výrazne finančne zaťažili odporkyňu - pri zohľadnení sumy tvoriacej jej jediný mesačný príjem plynúci zo starobného dôchodku. Naproti tomu, odvolací súd sa domnieva, že znášanie vlastných trov konania výraznejším spôsobom neovplyvní sociálnu situáciu navrhovateľky a nebude mať na jej pomery zásadnejší dopad. Okrem toho odvolací súd takéto rozhodnutie o trovách konania považuje aj vzhľadom na dlhoročnú obetavosť odporkyne vo vzťahu k D. D. za spravodlivé.

Odvolací súd uznesenie okresného súdu v odvolaní napadnutej časti výroku podľa ustanovenia § 220 O.s.p. zmenil tak, že podľa ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. navrhovateľke, ani je právnej zástupkyňi nepriznal právo na náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti zostáva uznesenie okresného súdu nedotknuté.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. a odporkyni, ako v odvolacom konaní úspešnej účastníčke nepriznal právo na náhradu trov druhostupňového konania, pretože si trovy odvolacieho konania neuplatnila.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.